

Inbreng Agractie Nederland Catshuis 12 maart 2025

Dames en heren,

De fundamentele vraag in dit dossier is: "gaan we stutten of gaan we een nieuwe, solide fundering bouwen?" Het is aan u.... Is er een compromis mogelijk tussen stutten en een nieuwe fundering bouwen?

Nee!

Laat duidelijk zijn dat wij niet meer willen stutten. We hebben de Brusselse kaders, maar daarbinnen moet opnieuw gebouwd worden.

Dus, stap af van het sturen op stikstof om aan de doelstellingen van de Brusselse richtlijnen te voldoen en ga rechtstreeks sturen op de staat van instandhouding van de natuur.

Wat moet er dan in onze ogen gebeuren en wat niet?

1. Schrap de depositiedoelstellingen (de KDW doelen) zoals vastgelegd in de wet en vervang die door een inspanningsverplichting wat betreft de staat van instandhouding. De KDW-doelen zijn niet haalbaar, zelfs als je al het vee uit Nederland weg haalt. Dit alternatief dat ik noemde, de SVI-doelen, is al uitgewerkt door een werkgroep die in 2023 door Minister van der Wal is ingesteld. Kan dus zo uitgerold worden!

2. De vergunningverlening. Het gaat hierbij om de invulling van het begrip "significante invloed" uit artikel 6 lid 3 van de habitatrichtlijn. De ridicule Nederlandse invulling hiervan heeft ons land op slot gezet. **Als dit probleem niet wordt opgelost dan kan ik u verzekeren dat het land op slot blijft zitten.** De oplossing is het wettelijk vastleggen van significantiestroken van 250 meter langs stikstofgevoelige habitats. **Daarbuiten is bij projecten geen sprake van significantie en dus is er geen passende beoordeling nodig.** Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat er geen causaal verband is aan te tonen tussen de emissie van een bron en de depositie wanneer de bron op meer dan een paar honderd meter van een stikstofgevoelig gebied ligt.¹

3. Dan kom ik automatisch bij het derde punt, namelijk het gebruik van Aerius: met de aanpak van significantiestroken is het gebruik van het Aerius systeem niet meer nodig. **Het is een politieke schande dat er wordt vastgehouden aan een systeem wat door vele deskundigen niet geschikt**

---

¹ Voor het invoeren van zulke significantiestroken is voldoende wetenschappelijk basis (RIVM, onderzoek Universiteit van Amsterdam, Advies WUR aan minister Adema, onderzoek Wouter de Heij).

wordt geacht waarvoor het gebruikt wordt. Ik hoor vaak dat Aerius het beste is wat we hebben. Dat is het niet!

4. Is er dan nog aanvullend emissiereductiebeleid nodig. Ja, maar niet in de vorm van emissiesturing en zeker niet in de vorm van emissieplafonds per bedrijf. Dat is de ene proxy – depositiesturing – vervangen door de andere proxy – emissiesturing. Dat is allesbehalve **doelmatig**.

A. **Want de deken is geen deken, maar het zijn meerdere kolommen, of wolken².** Emissiebeleid moet je regionaal voeren in de gebieden waar het 't meest nodig is: focusgebieden.³

Maar bedenk wel: innovatie komt alleen van de grond als de vergunning problematiek is opgelost.

B. Emissiereductiebeleid kun je ook voeren binnen de significantiestroken met toepassing van het trappetje van Remkes: **innovatie, opkoop, verplaatsing, extensivering en omschakeling**; op vrijwillige basis.

En als er dan toch sprake is van een brede beëindigingsregeling, zet deze dan gericht in. **(binnen de significantiestroken en in focusgebieden met een hoge ammoniak concentratie zoals in de Gelderse vallei en in Oost Brabant).**

5. Dit dossier kenmerkt zich door misbruik van instrumenten, bijvoorbeeld:

A. De KDW is een risico-indicator, geen scheidslijn!

B. De NDA's deugen niet.⁴ Er is namelijk helemaal niet uit af te leiden dat er sprake is van verslechtering en ook niet dat stikstof de grote boosdoener is. In het verlengde hiervan: het vonnis in de Greenpeace zaak moet van tafel: **dus in hoger beroep gaan**. Hierover hebben wij de ministeriële commissie ook een brief gestuurd.

NB: Want is het niet wonderlijk dat bij het opstellen van de PAS gebiedsanalyses in 2017 bij alle Natura 2000 gebieden geconcludeerd werd dat de gebiedsdoelstellingen gehaald zouden worden en dat er bij de in 2023 opgestelde NDA's er ineens niets meer van zou deugen?

---

² Zie Wouter de Heij zijn recente bijdrage op foodlog. Ook wees onderzoek in Amerika en Canada eerder al uit dat er sprake was van kolommen ipv een deken.

³ Innovatie stimuleren, management maatregelen stimuleren en evt maatwerk via vergunningverlening bij nieuwe vergunningen.

⁴ Zie de presentatie van de Ecologische Autoriteit die gehouden is in een Technische Briefing aan de Tweede Kamer. (T0 – T1, cirkelredenering stikstof)

C. De beheerplannen schieten te kort. In **beheerplannen** moeten zowel natuurherstel- als bronmaatregelen worden opgenomen. Bij de keuze voor deze maatregelen moet ook een sociaal- economische toets plaatsvinden.⁵

Tot slot

Het hele natuur- en stikstofdossier hangt aan elkaar van een gecreëerde werkelijkheid die in stand gehouden moet worden vanwege belangen en om gezichtsverlies te voorkomen. Ik krijg wel eens te horen: 'de politieke werkelijkheid is anders', maar heeft deze politieke werkelijkheid niet geleid tot deze puinhoop? Hoe moeilijk is het om te zeggen: "sorry, we zijn de verkeerde weg ingeslagen"? We hebben in andere dossiers gezien tot welke ellende dit leidt.

Als u onverhoopt denkt dat we met 'nog meer emissie reduceren' Nederland weer van het slot krijgen dan heeft u het mis. Er moet binnen de Europese kaders opnieuw gebouwd worden, met regelgeving op basis van feiten en niet op basis van framing.

Nederland gaat niet van het slot als u de vergunningenproblematiek niet oplost.

Hartelijk dank.

---

⁵ Artikel 2 lid 3 Habitatrichtlijn